

різних способів викладання своїх думок, покращує рівень сприймання нової інформації, допомагає поглибленому вивченню дисципліни, творчому застосуванню отриманих знань.

6. Викладач повинен зробити резюме проведеного обговорення проблеми, але воно має бути стислим, змістовним, відображати всі аргументовані погляди студентів. Загальний висновок це не стільки кінець розгляду проблеми вибраної для дискусії, скільки орієнтир для проведення наступних обговорень, які будуть мати місце при вивченні наступних тем.

Студенти повірять у правильність і необхідність дискусій на семінарських заняттях і підтримуватимуть їх проведення, якщо зрозуміють їх доцільність. Сьогодні вища освіта диференціюється не лише за професійним напрямом і рівнем, а й за якістю підготовки ініціативних фахівців, здатних до критичного мислення і до самостійних наукових досліджень.

Й. Ю. Кунатенко, ст. викл. кафедри іноземних мов ф-ту маркетингу

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВУЗІ

Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови у ВНЗ — це цілісна система, яка охоплює всі сторони та етапи навчального процесу з комплексним врахуванням і цілеспрямованим розвитком індивідуальності студента. До складу цієї системи входять: цілі індивідуалізації процесу навчання; види індивідуалізації та їх зміст; прийоми та засоби індивідуалізації.

Цілі індивідуалізації процесу навчання іноземної мови поділяються на основні і допоміжні. До основних відносяться:

- заповнення прогалин у базовому рівні володіння студентом іноземної мови та своєчасне усунення нового відставання;
- розвиток інтелектуального кругозору і якостей особистості студента, які відіграють провідну роль в оволодінні іноземної мови;
- формування індивідуального стилю оволодіння іноземної мови, який охоплює вміння самостійної роботи.

Допоміжні цілі індивідуалізації включають:

- активізацію навчального процесу з іноземної мови;
- стимулювання навчальної діяльності;
- створення позитивного емоційного фону навчального процесу.

Перелічені цілі індивідуалізації досягаються лише за умови реалізації різноманітних видів індивідуалізації процесу навчання.

В сучасній методиці навчання іноземних мов види індивідуалізації визначаються відповідно до характеру психологічної структури індивідуальності студента, що складається з чотирьох підструктур: спрямованості, соціального досвіду, форм відображення і біологічних властивостей.

Підструктура спрямованості об'єднує нахили, бажання, інтереси, ідеали, світогляд, переконання та мотиви. У процесі оволодіння іноземною мовою найвагомим є мотиваційні фактори: «зовнішня» або широка соціальна мотивація і «внутрішня», зумовлена самою навчальною діяльністю. Отже врахування відмінностей у мотиваційній сфері студентів може здійснюватися за допомогою «мотивуючої» індивідуалізації.

Підструктура соціального досвіду охоплює знання, вміння, навички, звички. Рівень сформованості іншомовних навичок і вмінь підвищується за допомогою регулювання режимів навчання, тому цей вид індивідуалізації називається «регулюючою». Вона передбачає, з одного боку, можливість тимчасового спрощення і часткового варіювання завдань для менш підготовлених студентів за умови одержання необхідного кінцевого результату згідно з вимогами програми, а з другого — розширення та ускладнення програмних вимог для добре підготовлених і зацікавлених іноземною мовою студентів.

До третьої підструктури входять психічні процеси та емоційно-вольові якості особистості, які розвиваються і вдосконалюються в різних видах діяльності. Дослідження довели, що для якісного і швидкого оволодіння іншомовним мовленням слід мати добре розвинені слухову пам'ять, гнучке словесно-логічне мислення і високу емоційну стійкість. В окремих студентів ці процеси та якості слід розвивати цілеспрямовано і тому цей вид індивідуалізації називається «розвиваючою».

Четверта підструктура, «формуюча», охоплює психологічні особливості студента, що зумовлюють індивідуальний стиль його діяльності. В поняття «індивідуальний стиль навчальної діяльності» входять: темп роботи, працездатність та особливості володіння способами і прийомами навчальної роботи на основі наявних знань, навичок і вмінь. Завдання викладача полягає у наданні допомоги студентові у формуванні індивідуального стилю оволодіння ним іншомовною діяльністю.

Вищеназвані види індивідуалізації слід реалізувати в навчальному процесі в комплексі, оскільки й індивідуальні особливості людини мають формуватися комплексно. Індивідуально-консультативна робота зі студентами проводиться відповідно до робочої програми з

іноземної мови за графіком індивідуально-консультативної роботи, який затверджується на засіданні кафедри на початку кожного семестру. Вона проводиться у формі індивідуальних занять, консультацій стосовно роз'яснення найбільш складних або незрозумілих мовних явищ переважно граматичного характеру, ліквідації заборгованості навчального матеріалу, а також виконання індивідуальних завдань щодо підготовки певних тем, рефератів, есе тощо.

Т. Ф. Куценко, канд. екон. наук, доцент кафедри макроекономіки та державного управління

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА»

Індивідуально-консультативна форма навчання з дисципліни «Бюджетно-податкова політика» є складовою навчального процесу та використовується в рамках магістерської підготовки за спеціальністю «Державне управління економікою» з метою надання допомоги студентам 5 курсу в процесі виконання самостійної роботи, що пов'язана, як з освоєнням навчального матеріалу дисципліни, так і з проведенням наукових досліджень студентами, написанні магістерських дипломних робіт тощо.

В рамках освоєння дисципліни «Бюджетно-податкова політика» індивідуально-консультативна робота здійснюється у таких основних традиційних формах як *індивідуальні заняття та консультації*.

Індивідуальні заняття та консультації пропонуються студентам задля, насамперед, подолання прогалини в навчанні. Головне призначення індивідуальних занять з дисципліни «Бюджетно-податкова політика» полягає в тому, щоб:

по-перше, розкрити студентам вузлові проблеми або деякі аспекти окремих тем або питань, які не висвітлюються під час лекційних занять, а пропонуються студентам на самостійне опрацювання, наприклад, такою може бути тема «Податкова реформа: теорія і практика»;

по-друге, допомогти студентам виконувати індивідуальні комплексні розрахункові завдання «Визначення міжбюджетних трансфертів», використовуючи методичні матеріали Кабінету Міністрів України «Порядок розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до бюджету вищого рівня) та нормативів відрахувань від